

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Основи тваринництва»

Ступінь вищої освіти – Бакалавр

Спеціальність 207 – Водні біоресурси та аквакультура

Рік навчання 2022-2023, семестр 8

Форма навчання денна (денна, заочна)

Кількість кредитів ЄКТС 4

Мова викладання українська (українська, англійська, німецька)

Лектор курсу

Доц. Зламанюк Людмила Михайлівна

Контактна інформація

лектора (e-mail)

zlamanuk@nubip.edu.ua

Сторінка курсу в eLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1249>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Мета дисципліни – формування у студентів системи знань і навиків з питань розведення, відтворення тварин, годівлі, утримання та технологій виробництва, первинної і поглибленої переробки продукції сільськогосподарських тварин.

Завдання дисципліни полягають у наданні майбутнім спеціалістам знань з біологічних основ розведення сільськогосподарських тварин, з біології живлення домашніх тварин різних видів і організації науково обґрунтованої годівлі, технології заготівлі кормів, методів оцінки поживності та якості кормів, контролю повноцінності годівлі тварин, основних параметрів та принципів технології виробництва основних видів продукції тваринництва в господарствах з різною формою власності, які торкаються спеціального тваринництва та його інтенсифікації. Оскільки викладач не в змозі дати студенту абсолютно достатні знання з дисципліни для його майбутньої діяльності, важливим завданням є розвиток у студента здатності до самостійного здобування знань (самостійна навчальна робота), виховання творчого підходу до вирішення проблем технології виробництва продукції тваринництва з низькою собівартістю та високою рентабельністю.

Набуття компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 5. Здатність до здійснення саморегуляції та ведення здорового способу життя, здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність до вибору стратегії спілкування; здатність працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 7. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;

ЗК 8. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК 2. Здатність використовувати сучасні знання про способи відтворення, закономірності індивідуального розвитку та розведення тварин для ефективного ведення галузі тваринництва.

ФК 4. Здатність складати раціони для різних видів і статево-вікових груп тварин та організувати нормовану їх годівлю з урахуванням річної потреби підприємства в кормах.

ФК 5. Здатність застосовувати різні системи та способи утримання сільськогосподарських тварин та контролювати і оптимізувати мікроклімат технологічних приміщень.

ФК 11. Здатність застосовувати знання з морфології, фізіології та біохімії різних видів тварин для ефективного ведення технології виробництва і переробки їх продукції.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції /лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оціню- вання
1 семестр				
Модуль 1				
Тема 1. Індивідуальний розвиток тварин	2/2	Походження та одомашнення тварин. Час і місце одомашнення та доместикаційні зміни с.-г. тварин. Генетичні основи онтогенезу та його зв'язок з філогенезом. Ріст і розвиток. Періоди онтогенезу. Закономірності індивідуального розвитку тварин та фактори, що впливають на нього. Методи вивчення росту с.-г. тварин. Поняття про конституцію та екстер'єр, зв'язок їх з продуктивністю с.-г. тварин	Здача лабораторної і самостійної роботи (в т.ч. в elearn)	4
Тема 2. Види продуктивності с.-г. тварин	2/2	Оцінювання корів за молочною продуктивністю, м'ясною продуктивністю, овець, кіз, кролів і хутрових звірів за вовною, смушковою, шубною і хутровою продуктивністю, с.-г. птиці за ячною продуктивністю (несучість та їх середня маса), бажаний тип коней залежно від мети використання (спортивний, робочий). Жвавість спортивних коней та їх рекорди. Облік роботи коня.	Здача лабораторної і самостійної роботи (в т.ч. в elearn)	4
Тема 3. Племінна робота у тваринництві	2/2	Значення племінної роботи у підвищенні продуктивності с.-г. тварин. Способи розмноження тварин. Значення штучного осіменіння тварин. Використання біотехнологічних методів для підвищення продуктивності тварин. Поняття про породу, її структуру. Відбір і підбір, методи розведення. Оцінювання племінних якостей тварин. Використання комп'ютерної техніки у селекційно-племінній роботі, обліку продуктивності тварин і програмування виробництва продукції тваринництва.	Здача лабораторної і самостійної роботи (в т.ч. в elearn)	4
Тест за модуль 1			Написання тесту	8

Модуль 2				
Тема 4. Поняття про кормита їх хімічний склад	2/2	Перетравність кормів та фактори, що впливають на неї. Коефіцієнт перетравності. Протеїнове відношення. Обмін речовин в організмі тварин, обмінна і продуктивна енергія раціону. Основні методи оцінювання енергетичної поживності кормів. Протеїнова, мінеральна і вітамінна поживність кормів. Поняття про комплексну оцінку поживності кормів.	Здача лабораторної самостійної роботи (в т.ч. в elearn)	3
Тема 5. Загальні поняття про корми та їх класифікація	2/2	Кормова база господарства та її організація. Основні види кормів та їх класифікація. Фактори, які впливають на хімічний склад і поживність кормів. Способи та техніка їх згодовування.	Здача лабораторної самостійної роботи (в т.ч. в elearn)	3
Тема 6. Підготовка кормів до згодовування та їх раціональне використання	2/2	Теоретичні основи і технологія силосування та сінажування кормів. Прогресивні способи заготівлі сіна. Підготовка соломи, коренебульбоплодів і концентрованих кормів до згодовування. Виробництво і використання комбікормів, преміксів і кормових добавок.	Здача лабораторної самостійної роботи (в т.ч. в elearn)	3
Тема 7. Нормована годівля с.-г. тварин	2/2	Поняття про нормовану (повноцінну) годівлю. Потреби тварин у поживних речовинах. Поняття про підтримуючий і продуктивний рівні годівлі, раціони та їх складання, режим і техніку годівлі тварин різних видів, тип, рівень годівлі та структуру раціону.	Здача лабораторної самостійної роботи (в т.ч. в elearn)	3
Тест за модуль 2			Написання тесту	8
Модуль 3				
Тема 8. Продуктивні і біологічні особливості великої рогатої худоби	2/2	Значення та біологічні особливості великої рогатої худоби. Стан і тенденції розвитку скотарства. Молочна продуктивність корів. Хімічний склад і біологічні властивості молока. Лактація, її тривалість. Вплив різних факторів (рівня годівлі, породи, віку першого отелення, сервіс-періоду, сухостійного періоду, живої маси) на кількість і якість молока. Спеціалізація скотарства. Породи великої рогатої худоби.	Здача лабораторної самостійної роботи (в т.ч. в elearn)	2

<p>Тема 9. Технологія виробництва молока. Умови одержання і реалізації молока</p>	<p>2/2</p>	<p>Поняття про технологію виробництва молока та її складові частини. Потоково-цехова система виробництва молока. Харчове значення молока і молочних продуктів. Вимоги державного стандарту до якості молока. Санітарно-гігієнічні умови одержання високоякісного молока та його контроль. Первинна та вторинна обробка молока. Реалізація молока: визначення його якості та відповідності вимогам стандарту, реалізація на молокопереробні підприємства.</p>	<p>Здача лабораторної самостійної роботи (в т.ч. в elearn)</p>	<p>2</p>
<p>Тема 10. Технологія виробництва яловичини</p>	<p>2/2</p>	<p>Значення яловичини в харчуванні людей та її хімічний склад. Шляхи збільшення виробництва яловичини. Теоретичні основи формування м'ясної продуктивності великої рогатої худоби. Технологія виробництва яловичини у молочному та молочно-м'ясному та м'ясному скотарстві. Вимоги державного стандарту на худобу, що призначена для забою. Порядок закупівлі худоби. Порядок здавання і приймання худоби, способи розрахунків за неї.</p>	<p>Здача лабораторної самостійної роботи (в т.ч. в elearn)</p>	<p>2</p>
<p>Тема 11. Біологічні та господарські особливості свиней. Технологія виробництва свинини</p>	<p>2/2</p>	<p>Значення свинарства, стан і тенденція його подальшого розвитку. Господарсько-біологічні особливості свиней. Біологічна і харчова цінність свинини та її значення у забезпеченні науково-обґрунтованої потреби людини у поживних речовинах. Типи свиней за напрямом продуктивності. Використання гібридизації в свинарстві. Типи свинарських підприємств. Відтворення стада і техніка розведення свиней. Годівля та утримання свиней. Вирощування молодняку свиней. Види відгодівлі свиней. Реалізація свиней на м'ясопереробні підприємства. Вимоги державного стандарту на свиней, що призначені для забою.</p>	<p>Здача лабораторної самостійної роботи (в т.ч. в elearn)</p>	<p>2</p>

<p>Тема 12. Виробництво продукції вівчарства такозівництва</p>	<p>2/2</p>	<p>Значення та сучасний стан вівчарства та козівництва. Різноманітність продукції овець та кіз. М'ясна і молочна продуктивність овець та кіз. Селекція овець та кіз. Класифікація порід овець та кіз. Відтворення стада овець та кіз. Типові приміщення для овець та кіз, їх внутрішнє обладнання. Годівля овець та кіз у стійловий та пасовищний періоди. Стриження овець: облік вовни, визначення її якості, класифікування вовни, пакування, маркування, зберігання, порядок реалізації.</p>	<p>Здача лабораторної самостійної роботи (в т.ч. в elearn)</p>	<p>2</p>
<p>Тема 13. Біологічні та господарські особливості с.-г. птиці. Технологія виробництва яєць та м'яса птиці</p>	<p>2/2</p>	<p>Значення птахівництва та біологічні особливості с.-г. птиці різних видів. Стан і тенденція розвитку птахівництва в Україні та країнах світу. Хімічний склад яйця і м'яса с.-г. птиці та фактори, що впливають на їх якість. Організаційні форми птахівничих господарств та їх функції. Використання гібридизації у птахівництві, одержання кросів і переваги гібридної птиці над чистопородною. Виробництво яєць та м'яса на птахофабриках і в господарствах з різною формою власності. Переваги кліткового утримання курей. Яечні, м'ясо-яечні та м'ясні породи курей та їх кроси. Породи та кроси качок, індиків та гусей. Комплектування, утримання й годівля батьківського стада. Інкубація яєць. Вирощування ремонтного молодняку, утримання і годівля птиці. Забій птиці.</p>	<p>Здача лабораторної самостійної роботи (в т.ч. в elearn)</p>	<p>2</p>
<p>Тема 14. Розведення та використання коней</p>	<p>2/2</p>	<p>Господарське значення конярства та біологічні особливості коней. Стан і тенденції розвитку конярства. Породи коней. Племінна робота та виробничий облік у конярстві. Вирощування молодняку. Утримання та годівля дорослих коней. Одержання і використання молока кобил. Відгодівля коней на м'ясо. Державний стандарт на коней, призначених для забою.</p>	<p>Здача лабораторної самостійної роботи (в т.ч. в elearn)</p>	<p>2</p>

<p>Тема 15. Технологія виробництва продукції бджільництва, кролівництва і звірівництва</p>	<p>2/2</p>	<p>Стан галузі в Україні і за кордоном. Завдання і перспективи розвитку бджільництва. Склад і особливості бджолиної сім'ї. Вплив різних факторів на продуктивність і виживання бджолиної сім'ї. Технологія утримання бджолиних сімей, виробництво продукції бджільництва. Організація зимівлі та догляду за бджолами. Хутрова та м'ясна продуктивність кролів і звірів, їх побічна продукція. Породи кролів; звірі ряду хижаків; представники ряду гризунів. Відтворення поголів'я, годівля, утримання і догляд за кролями і хутровими звірями. Технологія забою тварин і зняття та первинна обробка шкур кролів і хутрових звірів. Особливості технології розведення норок, лисиць, песців, нутрій, шиншил.</p>	<p>Здача лабораторної самостійної роботи (в т.ч. в elearn)</p>	<p>2</p>
<p>Тест за модуль 3</p>			<p>Написання тесту</p>	<p>14</p>
<p>Всього за 1 семестр</p>				<p>70</p>
<p>Іспит</p>				<p>30</p>
<p>Всього за курс</p>				<p>100</p>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<p>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</p>	<p>Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p>
<p>Політика щодо академічної доброчесності:</p>	<p>Списування під час контрольних робіт та іспиту заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу</p>
<p>Політика щодо відвідування:</p>	<p>Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)</p>

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання іспитів, заліків	
	іспитів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Вертійчук А.І, Маценко М.І. Технологія виробництва продукції тваринництва. – К.: Урожай, 1995. – 376с.
2. Деталізовані норми годівлі сільськогосподарських тварин: Довідник /за ред. М.Т. Ноздріна/. – К.: Урожай, 1991. – 344с.
3. Єлисеєв А.П. та ін. Анатомія і фізіологія сільськогосподарських тварин. – К.: Вища школа, 1988, – 456с.
4. Лановська М.Г. та ін. Тваринництво. – К.; Вища школа, 1993.-335с.
5. Основи технологій виробництва продукції тваринництва /за ред. Кулика М.Ф./. – К.: Сільгоспосвіта, 1994. – 432с.
6. Проценко М.Ю. та ін. Розведення сільськогосподарських тварин. – К.: Вища школа, 1987. – 247с.
7. Свинарство і технологія виробництва свинини. – К.: Урожай, 1996. – 352с.
8. Скотарство і технологія виробництва молока та яловичини. – К.: Урожай, 1995. – 472с.
9. Технологія виробництва продукції тваринництва /О.Т. Бусенко, В.Д. Столюк, В.Д. Уманець та ін.; За ред. О.Т. Бусенко. – К.: Аграрна освіта, 2001. – 432 с.
10. Технологія виробництва продукції тваринництва /О.Т. Бусенко, В.Д. Столюк, О.Й. Могильний та ін.; За ред. О.Т. Бусенко. – К.: Вища освіта, 2005. – 496 с.
11. Технологія виробництва продукції тваринництва /О.Т. Бусенко, В.Є. Скоцик, М.І. Маценко та ін.; За ред. О.Т. Бусенко. – К.: Агроосвіта, 2013. – 492 с.: іл.

Допоміжна

1. Басовский Я.З., Власов В.И. Информационные системы селекции животных. – К.: Урожай, 1989.
2. Бузун І.А. Потоківі технолога виробництва молока. – К.: Урожай, 1989.
3. Вівчарство /І.Г. К. Даниленко, І.Н. Топиха, В.В. Кулик та ін. – К.: Урожай, 1989.
4. Гопка Б.М., Хоменко М.П., Павленко П.М. Конярство. – К.: Вища школа, 2004. – 320с.
5. Годівля сільськогосподарських тварин /В.Я. Максаков, М.І. Мосолов, О.І. Бондарев та ін. – К.: Урожай, 1987.
6. Деревянко О.Ф., Кустова Т.Я. Овцеводство, козоводство и технология производства шерсти и мяса. – К.: Высшая школа, 1990. – 325с.
7. Деталізовані норми годівлі сільськогосподарських тварин: Довідник /М.Т. Ноздрін, М.М. Карпусь, В.Ф. Каравашенко та ін.; за ред. М.Т. Ноздріна. – К.: Урожай, 1991.
8. Довідник з виробництва свинини /За ред. В. П. Рибалко. – Х.: Еспада, 2001.
9. Довідник поживності кормів /М.М. Карпусь, С.І. Карпович, А.В. Малієнко та ін. – К.: Урожай, 1988.
10. Довідник птахівника /За ред. М.І. Сахацького. – Х., 2001.
11. Зубець М.В., Тимченко О.Г., Козир В.С. Довідник по м'ясному скотарству. – К.: Урожай, 1994.
12. Інтенсивна технологія виробництва свинини / В.П. Рибалко, Б.В. Баньковський, В.Ф. Коваленко та ін.; за ред. В.П. Рибалко. – К.: Урожай, 1991.
13. Коваленко М.К., Александров С.М., Векслер С.А. Промислова технологія в молочному скотарстві. – К.: Урожай, 1986.
14. Кулик В.В. Інтенсивні технолога у вівчарстві. – К.: Урожай, 1990.
15. Науково-технічний прогрес у молочному скотарстві /В.П. Славов, Ю.М. Карасик, В.І. Власов та ін. – К.: Урожай, 1992.
16. Пабат В.О., Маньковський А.Я. Технологія продуктів забою. – К., 2000.
17. Племінні ресурси України /Упор. Ю.Ф. Мельник, М.І. Агафонов. – К.: Аграрна наука, 1998.
18. Практикум із свинарства і технології виробництва свинини /В.А. Герасимов та ін./ – К.: Урожай. 1995. – 176с.
19. Рибалко В.П., Буркат В.П. Березовський М.Д. Генофонд, оцінка та використання свиней. – К.: Слов'янський діалог, 1994.
20. Селекційно-технологічна система виробництва свинини на Україні (технологічний проект). – К.: УНДУС, 1991.
21. Удосконалення технолога виробництва м'яса індиків /В.Ф. Каравашенко, В.І. Бесулін, Е.А. Дуюнов та ін. – К.: Урожай, 1990.
22. Штомпель М.В. Про золоте руно і сірий смушок. – К.: Урожай, 1992.

12. Інформаційні ресурси

1. <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1249>
2. <http://svynarstvo.in.ua/>
3. <http://agroua.net/animals/>
4. <http://www.konevodstvo.org/>
5. http://www.minagro.kiev.ua/animal/horse_uk.php3
6. <http://www.horses.dp.ua/>
7. <http://www.kazequestrian.org/>
8. <http://www.agro-business.com.ua/>
9. <http://www.agrosoyuz.com/ua/konsalting/molochnoe-zhivotnovodstvo/>
10. <http://www.milkua.info/uk/>
11. <http://kombikorm.com.ua/news/>
12. <http://www.ptahy.org.ua/>
13. <http://kiz.su/>
14. <http://krolikovod.com/phpforum/>